

Ümumdünya Şəhərsalma Forumu (WUF)

Ümumdünya Şəhərsalma Forumu (WUF) müasir dünyanın üzləşdiyi ən aktual məsələlərdən birini – sürətli şəhərsalmanı və onun icmalar, şəhərlər, ölkələr, iqlim dəyişməsi və siyasi kurslara təsirini araşdırmaq məqsədilə 2001-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) tərəfindən təsis edilib.

BMT-nin Məskunlaşma Proqramı (UN-Habitat) tərəfindən təşkil olunan bu Forum dayanıqlı şəhərsalma problemlərinin həllinə həsr olunmuş yüksək səviyyəli, açıq və inklüziv platformadır.

Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun məqsədləri:

- Maraqlı tərəflər və həmfikir qruplar, o cümlədən geniş ictimaiyyət arasında davamlı şəhərsalma ilə bağlı məlumatlılığı artırmaq;
- Açıq və inklüziv müzakirələrlə yanaşı, qabaqcıl təcrübə və siyasətlərin, eləcə də qazanılmış təcrübələrin mübadiləsi sayəsində dayanıqlı şəhər inkişafı üzrə kollektiv biliyi təkmilləşdirmək;
- Dayanıqlı şəhərsalmanın inkişafı və həyata keçirilməsində iştirak edən müxtəlif maraqlı tərəflər və həmfikir qruplar arasında əməkdaşlığı və birgə fəaliyyəti təşviq etmək.

2016-cı ildə Ekvadorun Kito şəhərində BMT-nin Mənzil və Dayanıqlı Şəhər İnkişafı Konfransı keçirilmiş və bu tədbirdə Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun məqsədlərinə uyğun olaraq Yeni Şəhərsalma Gündəliyi qəbul edilmişdir.

2023-cü il dekabrın 22-də "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı arasında Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun On Üçüncü Sessiyasının 2026-cı ildə Bakı şəhərində keçirilməsi üçün Ev Sahibi Ölkəyə dair Saziş" imzalanmışdır. 2024-cü ilin martında bu saziş Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunmuşdur. 25 aprel 2025-ci ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev XIII Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun Azərbaycandakı milli kordinatoru təyin edilmişdir. 5 iyun 2025-ci ildə forumun Azərbaycanda yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün Təşkilat Komitəsi yaradılmışdır.

2025-ci ildə imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyanat"da Çin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı olaraq dəstəyini ifadə etmişdir.

7 oktyabr 2025-ci ildə imzalanmış, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Qəbələ Bəyannaməsində Azərbaycanda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun keçirilməsinin vacibliyi qəbul edilmiş, şəhər dayanıqlığı və innovasiya sahəsində əməkdaşlığı gücləndirmək üçün Ümumdünya Şəhərsalma Forumu zamanı Davamlı Şəhərlərin TDT Forumunun yaradılması haqqında Bəyannamənin imzalanması təşviq edilmişdir.

2026-cı ilin aprelində BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi İqor Qarafulik bəyan etmişdir ki, 13-cü Ümumdünya Şəhər Forumu Azərbaycanın davamlı

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası 2026 : Şəhərsalma və memarlıq ili

şəhər inkişafı, iqlimə davamlılıq və inklüziv artım sahəsində əldə etdiyi nailiyyətləri nümayiş etdirmək üçün böyük imkan yaradır və BMT bütün sistemi üzrə Azərbaycana dəstək göstərməyə hazırdır.

2026-cı ilin 16 aprelində Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun ictimaiyyətə təqdim edilməsi məqsədilə, Vyana şəhərindəki BMT-nin Vyana Ofisində və ATƏT-in mənzil-qərargahında təhlükəsiz və dayanıqlı şəhərlər mövzusunda tədbirlər keçirilmişdir.

Bakıda təhsil və nəqliyyat məhdudiyyətləri

Ümumdünya Şəhərsalma Forumuna hazırlıq çərçivəsində 2026-cı ilin aprelinin 11-dən 12-nə keçən gecə Bakı şəhərinin bir sıra küçə və prospektlərində hərəkətin müvəqqəti məhdudlaşdırılması tətbiq olunmuşdur. Bu, may ayında Ümumdünya Şəhərsalma Forumunu daha səmərəli keçirmək üçün planlaşdırılmış monitorinq tədbiri idi. Monitorinq Bakı Kristal Zalı, "Fairmont Baku Flame Towers", "Four Seasons Hotel Baku", "JW Marriott Absheron Baku", "The Ritz-Carlton", Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu və tədbir məkanı olan Bakı Olimpiya Stadionu istiqamətlərini əhatə etmişdir.

Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun on üçüncü sessiyası ilə əlaqədar, 17–22 may tarixlərində Bakıda distant təhsil tətbiq olunacaq.

WUF13 festivalları

Azərbaycan ictimaiyyətinin 13-cü Ümumdünya Şəhərsalma Forumu haqqında məlumatlandırılması üçün Bakıda və bölgələrdə WUF13 festivalları keçiriləcək. Festivalın açılışı 28 aprel tarixində Bakıda olacaq. Daha sonra tədbirlər 29 apreldə Sumqayıtda, 30 apreldə Qubada, 2 mayda Lənkəranda, 4 mayda Qəbələdə, 5 mayda Şəkidə, 6 mayda Mingəçevirdə, 8 mayda Gəncədə keçiriləcək və 10 may tarixində Xankəndidə yekunlaşacaq.

Tədbirin planı və mövzusu

XIII Ümumdünya Şəhərsalma Forumu 2026-cı ilin 17–22 may tarixlərində, Azərbaycanın paytaxt Bakı şəhərində keçiriləcək. Tədbirin keçiriləcəyi məkan Bakı Olimpiya Stadionudur. Forumun mövzusu "Hər kəs üçün yaşayış yerləri: təhlükəsiz, dayanıqlı şəhərlər və yaşayış məskənləri"dir. Dövlət rəsmiləri, beynəlxalq təşkilatların üzvləri və memarlıq və şəhərsalma üzrə ekspertlər bu forumda iştirak edəcəklər. Forum çərçivəsində "Urban Expo" sərgisi keçiriləcək. İlk dəfə olaraq, Ümumdünya Şəhərsalma Forumu Liderlər Sammiti formatında keçiriləcək. 2026-cı ilin martında təsdiqlənmişdir ki, Şavkat Mirziyoyev Liderlər Sammitində iştirak edəcək. Çin elan etmişdir ki, 13-cü Ümumdünya Şəhərsalma Forumunda fəal iştirak edəcək. Banqladeşin Azərbaycan səfiri bildirmişdir ki, Banqladeş mümkün olan ən yüksək səviyyəli nümayəndə heyəti ilə forumda iştirak edəcək.

Forum Bakıda təşkil edilsə də, Azərbaycan Böyük Qayıdış çərçivəsində gördüyü işləri forum iştirakçıları ilə bölüşmək istədiyi üçün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına forum iştirakçılarının səfərləri təşkil ediləcək. WUF13 rekord sayda iştirakçı və tərəfdaşın iştirakı, həmçinin Bakı Fəaliyyətə Çağırışın qəbul edilməsi ilə yadda qalıb. Mayın 22-də Bakı şəhərində “Hər kəs üçün yaşayış yerləri: təhlükəsiz və dayanıqlı şəhərlər və yaşayış məskənləri” mövzusunda həsr olunan Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyası (WUF13) çərçivəsində şəhərsalma, iqlimədavamlı urbanizasiya və dayanıqlı inkişaf məsələlərinə dair müzakirələr Forumun son günündə də davam etdirilib.

WUF13 tədbirinin altıncı günü çərçivəsində çoxsaylı dialoqlar, xüsusi sessiyalar və qrup iclasları təşkil olunub, rəsmi bağlanış mərasimi və bayraq endirmə mərasimi keçirilib.

Forum çərçivəsində **“Gender bərabərliyi və qadınların gücləndirilməsi üçün adekvat mənzil” mövzusunda qadınların dəyirmi masası** keçirilib. Tədbirdə BMT Baş katibinin müavini Əminə Məhəmməd, BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-Habitat) icraçı direktoru Anaklaudia Rossbax, Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova və Böyük Britaniya Lordlar Palatasının üzvü, Millətlər Birliyinin 6-cı Baş katibi Patrisiya Skotland iştirak ediblər. Sessiyada qadınların mənzil və torpaq hüquqlarının gücləndirilməsi, inklüziv şəhər inkişafı, təhlükəsiz şəhər mühiti və dayanıqlı urbanizasiya məsələləri müzakirə olunub. Çıxışlarda inklüziv mənzil siyasətlərinin hazırlanmasının, qadınların maliyyə və kredit resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsinin, həmçinin onların şəhərsalma və qərarqəbuletmə proseslərində daha fəal iştirakının daha dayanıqlı, təhlükəsiz və inklüziv şəhərlərin formalaşdırılmasında mühüm rol oynadığı qeyd edilib.

WUF13 çərçivəsində keçirilən **“Münaqişədən sonrakı şəhər yenidənqurması: Humanitar minatəmizləmənin kritik rolu”** mövzusunda sessiyada Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov çıxış edib. Sessiyada postmünaqişə dövründə mina təhlükəsinin bərpa və yenidənqurma prosesinə təsiri, dayanıqlı şəhər inkişafı və əhəlinin təhlükəsizliyinin təmin olunması məsələləri müzakirə olunub.

Çıxışında Vüqar Süleymanov mina təhlükəsinin yalnız Azərbaycanda deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrində bərpa prosesini ləngitdiyini, inkişaf imkanlarını məhdudlaşdırdığını və insanların təhlükəsizliyi üçün ciddi risk yaratdığını bildirib. O qeyd edib ki, Azərbaycan 2020-ci ildən etibarən humanitar minatəmizləmə istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirib, indiyədək 270 min hektardan çox ərazi mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənib, 250 mindən artıq mina və partlayıcı qurğu zərərsizləşdirilib. Bildirilib ki, Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində minatəmizləmə fəaliyyəti şəhərsalma, yenidənqurma və inkişaf proseslərinə tam şəkildə inteqrasiya edilib.

Bakının ev sahibliyi etdiyi WUF13 tədbiri çərçivəsində **“Urbisiddən dirçəliş: Ağdam, Füzuli, Xocavənd, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında dayanıqlı bərpa, məskunlaşma və inkişaf”** mövzusunda panel müzakirəsi keçirilib. Tədbirdə

Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonları üzrə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov; Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonları üzrə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev, eləcə də “Chapman Taylor” qrupunun idarə heyətinin direktoru Marselina Zielinski çıxış ediblər. Sessiyada işğaldan azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən yenidənqurma prosesi, dayanıqlı məskunlaşma, müasir şəhərsalma yanaşmaları və post-münaqişə dövründə şəhər inkişafı məsələləri müzakirə olunub. Qeyd edilib ki, regionda həyata keçirilən layihələr “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” konsepsiyalarına uyğun şəkildə icra olunur. Yeni yaşayış məntəqələrində dayanıqlı infrastrukturun qurulması, yaşıl enerji həllərinin tətbiqi, rəqəmsal idarəetmə sistemləri, sosial obyektlərin inşası və əhəlinin rahat yaşayışının təmin edilməsi istiqamətində geniş tədbirlər görülür.

Eyni zamanda, WUF13 çərçivəsində yerli xalqların hüquqları ilə bağlı ilk tədbir keçirilib. Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov “**Yerli xalqların hüquqları üzrə dəyirmi masa**”da çıxışı zamanı bildirib ki, yerli xalqlar bəşəriyyətin mədəni yaddaşını və tarixi irsini yaşadan əsas daşıyıcılarıdır. O vurğulayıb ki, onların hüquqlarının müdafiəsi təkcə hüquqi və siyasi deyil, həm də mənəvi və humanitar bir öhdəlikdir. Rəvan Həsənov əlavə edib ki, urbanizasiya prosesləri heç bir halda yerli xalqların və etnik icmaların öz kimliyini, dilini və mədəni yaddaşını itirməsinə səbəb olmamalıdır, əksinə, şəhərlər müxtəlif etnik və dini icmaların özlərini təhlükəsiz və bərabərhüquqlu hiss etdikləri inklüziv məkana çevrilməlidir.

Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının son günü çərçivəsində **yekun mətbuat konfransı** keçirilib. Konfransda BMT Baş katibinin müavini Amina Mohammed, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri və WUF13-ün milli koordinatoru Anar Quliyev, BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-Habitat) icraçı direktoru Anaklaudia Rossbax, və Meksikanın Azərbaycandakı səfiri Mariya Viktoriya Romero Kabalyero iştirak ediblər.

Anar Quliyev rəsmi bağlanış mərasimində çıxışı zamanı bildirib ki, Azərbaycanın ilk dəfə ev sahibliyi etdiyi bu mötəbər tədbir Bakı şəhərini şəhərlərin gələcəyi, mənzil siyasəti, iqlim dayanıqlılığı və inklüziv inkişaf məsələlərinin müzakirə olunduğu beynəlxalq mərkəzə çevirib. Onun sözlərinə görə, WUF13-ün Bakıda keçirilməsi təkcə region üçün deyil, həm də global urbanizasiya gündəliyi baxımından mühüm hadisə kimi qiymətləndirilir. O qeyd edib ki, altı gün davam edən tədbir çərçivəsində 58 mindən çox iştirakçı qeydə alınıb. Eyni zamanda, müxtəlif ölkələrdən 400-dən çox spiker forumda çıxış edib, onlardan 60 nəfəri isə Azərbaycandan olub.

WUF13-ün milli koordinatoru Anar Quliyev bildirib ki, Azərbaycan Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun gələcək ev sahibi ölkələri üçün təşkilati təlimatların hazırlanması məqsədilə UN-Habitat ilə niyyət məktubu imzalayıb. Onun sözlərinə görə, bu təşəbbüs Forumun uzunmüddətli institusional irsinin formalaşdırılmasına töhfə verəcək.

Anaklaudia Rossbax isə çıxışında WUF13-ün rekord sayda iştirakçını bir araya gətirdiyini və qlobal mənzil gündəliyi ilə bağlı vahid mesaj formalaşdırdığını vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, tədbirdə çox sayda dövlət başçısı və nazirin iştirakı Sessiyanın beynəlxalq siyasi və institusional önəmini bir daha təsdiqləyir. O əlavə edib ki, WUF13 ərzində ümumilikdə 580-ə yaxın sessiya keçirilib, burada dayanıqlı şəhər inkişafı, iqlim davamlılığı, inklüziv urbanizasiya və gələcəyin şəhərləri ilə bağlı geniş müzakirələr aparılıb. Anaklaudia Rossbax qeyd edib ki, dünya mənzil təminatının gələcəyi həlledici mərhələyə qədəm qoyub və artıq lokal təşəbbüslərdən sistemli transformasiyaya keçid qaçılmazdır.

Azərbaycanda keçirilən Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyası (WUF13) rekord nəticələr və diqqətçəkən məqamlarla yekunlaşıb. Qlobal şəhərsalma gündəliyinin inkişafı, tərəfdaşlıqların genişlənməsi və gələcək əməkdaşlıq imkanlarının gücləndirilməsi baxımından Forum mühüm platforma rolunu oynayıb. **WUF13-də ümumi iştirakçı sayı 176 ölkədən (o cümlədən ən azı 3 000 onlayn iştirakçı olmaqla) 58 000 nəfəri ötüb.** Bu göstəricilər Forumun 24 illik tarixində WUF13-ün ən böyük sessiya kimi yadda qalmasına səbəb olub. Forum gender bərabərliyi baxımından da mühüm nəticə əldə edib - iştirakçıların 55 faizdən çoxunu qadınlar və qızlar təşkil edib.

BMT Baş katibinin müavini Amina Mohammed çıxışı zamanı Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının keçirilməsinə göstərilən dəstəyə görə Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyinə minnətdarlığını ifadə edib, tədbirin uğurla təşkili üçün Azərbaycan Hökuməti ilə BMT-nin Məskunlaşma Proqramının vahid komanda kimi fəaliyyət göstərdiyini bildirib. O qeyd edib ki, Azərbaycanın öz ərazilərində həyata keçirdiyi yenidənqurma, davamlı sülh və inkişaf prosesi infrastrukturun bərpası, icmaların reinteqrasiyası və iqtisadi potensialın reallaşdırılması baxımından nümunə kimi dəyərləndirilir.

Forumun əsas nəticəsi isə “**Bakı Fəaliyyətə Çağırış**” (Baku Call to Action) sənədinin qəbul edilməsi olub. Sözügedən sənəd qlobal mənzil böhranının aradan qaldırılması və Yeni Şəhər Gündəliyinin həyata keçirilməsi istiqamətində dövlətlərin, beynəlxalq təşkilatların, şəhərlərin, vətəndaş cəmiyyətinin və ekspertlərin ortaq baxışını əks etdirir. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Hökumətinə Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının yüksək səviyyədə təşkilinə, göstərilən qonaqpərvərliyə və yaradılmış səmərəli dialoq mühitinə görə təşəkkür ifadə olunub.

Forumun yekunları üzrə qəbul edilən və **mühüm irs sənədlərindən biri hesab olunan “Sədrin Xülasəsi”** (Chair Summary) şəhərsalma və dayanıqlı inkişaf sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın əsas istiqamətlərini özündə əks etdirib. Sənəddə şəhərlərin dayanıqlılığı, əlçatan mənzil siyasəti, iqlim dayanıqlılığı və inklüziv şəhərsalma sahəsində praktiki həllərin birgə hazırlanmasının vacibliyi vurğulanır, eyni zamanda qlobal mənzil böhranının aradan qaldırılması istiqamətində beynəlxalq gündəliyin təşviqi ön plana çəkilir.

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası 2026 : Şəhərsalma və memarlıq ili

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dayanıqlı inkişaf, müasir şəhərsalma, post-münaqişə bərpası və qlobal əməkdaşlıq sahələrində həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasət və strateji liderlik xüsusi vurğulanıb.

WUF13-ün yekun nəticələrinin və “Bakı Fəaliyyətə Çağırış” sənədinin 2026-cı ilin iyul ayında Nyu-Yorkda keçiriləcək BMT Baş Assambleyasının Yeni Şəhər Gündəliyinə dair yüksək səviyyəli aralıq qiymətləndirmə iclasına da mühüm töhfə verəcəyi gözlənilir. Qeyd olunub ki, Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun tarixində ilk dəfə olaraq, ev sahibi ölkənin təşəbbüsü ilə təşkil edilən Liderlər Sammitində 27 dövlət və hökumət başçısı iştirak edib. Forum çərçivəsində 150-dən çox nazir, 130-dan artıq şəhər başçısı, BMT Baş katibinin müavini və bir sıra yüksək səviyyəli rəsmilər təmsil olunub. WUF13-ün əsas yenilikləri sırasında Bakı Urban Mükafatı, Biznes və İnnovasiya Hub-ı, WUF Akademiyası kampusu və Təcrübələr Hub-ı xüsusi yer tutub.

Mayın 22-də Bakı Olimpiya Stadionunda Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının bağlanış mərasimi keçirilib. Mədəni proqramda milli ritmlər və rəqslər nümayiş olunub, muğam ifa edilib. Rəsmi bağlanış mərasimi çərçivəsində Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun sədrlik funksiyası Azərbaycandan Meksikaya təhvil verilib. **Növbəti WUF sessiyasının 2028-ci ildə Meksiko şəhərində** keçirilməsi planlaşdırılır.

Tədbirin rəsmi bağlanışını simvolizə edən bayraqların endirilməsi mərasimi də keçirilib. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının və Azərbaycan Respublikasının dövlət bayraqlarının endirilməsi Bakı Olimpiya Stadionunda baş tutub. Bakıda qlobal mənzil böhranının həlli ilə bağlı fəaliyyət çağırışı qəbul edilib

2026-cı ilin may ayında BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-Habitat) himayəsi altında Bakıda keçirilən Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyası (WUF13) dayanıqlı şəhər inkişafı sahəsində son illərin ən mühüm beynəlxalq tədbirlərindən biri kimi yadda qalıb. 176 ölkədən 57 000-dən çox iştirakçını bir araya gətirən forum Azərbaycanın qlobal dialoq və əməkdaşlıq platforması kimi artan rolunu bir daha nümayiş etdirib.

Azərbaycan ilk dəfə ev sahibliyi etdiyi bu mötəbər tədbirlə Bakını şəhərlərin gələcəyi, mənzil siyasəti, iqlim dayanıqlılığı və inklüziv inkişaf məsələlərinin müzakirə olunduğu beynəlxalq mərkəzə çevirib. Bu baxımdan, WUF13-ün Bakıda keçirilməsi yalnız region üçün deyil, bütövlükdə qlobal urbanizasiya gündəliyi üçün də əlamətdar hadisə hesab olunur.

“Hər kəs üçün yaşayış yerləri: təhlükəsiz və dayanıqlı şəhərlər və yaşayış məskənləri” mövzusunda həsr olunan forum çərçivəsində dünyanın ən aktual problemlərindən biri olan mənzil böhranı əsas müzakirə mövzularından biri olub. BMT-nin qiymətləndirmələrinə görə, hazırda dünyada təxminən 2,8 milyard insan qeyri-qənaətbəxş yaşayış şəraitində yaşayır. Məhz bu səbəbdən WUF13 praktiki həllərin

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası
2026 : Şəhərsalma və memarlıq ili

müzakirəsi və dayanıqlı şəhər inkişafı üzrə yeni yanaşmaların formalaşdırılması üçün mühüm platformaya çevrilib.

Forumun əsas nəticəsi isə “Bakı Fəaliyyətə Çağırışı” (Baku Call to Action) sənədinin qəbul edilməsi olub. Sözügedən sənəd qlobal mənzil böhranının aradan qaldırılması və Yeni Şəhər Gündəliyinin həyata keçirilməsi istiqamətində dövlətlərin, beynəlxalq təşkilatların, şəhərlərin, vətəndaş cəmiyyətinin və ekspertlərin ortaq baxışını əks etdirir.

Sənəddə xüsusilə bəyanatlardan real fəaliyyət mərhələsinə keçidin vacibliyi vurğulanır. Bununla yanaşı, beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi, iqlim maliyyələşməsinin genişləndirilməsi əsas prioritetlər kimi qeyd edilir. Eyni zamanda, mənzil siyasətinin infrastruktur, nəqliyyat, sosial müdafiə, ekologiya və iqtisadi inkişaf məsələləri ilə inteqrasiyasının əhəmiyyəti ön plana çəkilir.

Yeni Şəhər Gündəliyi üzrə Nazirlər Görüşü zamanı iştirakçılar bildırıblər ki, Kito şəhərində qəbul edilən proqramın üzərindən on il keçməsinə baxmayaraq, beynəlxalq ictimaiyyət indi onun icrasında həlledici mərhələyə daxil olur. Görüşdə xüsusi olaraq vurğulanıb ki, mənzil yalnız tikinti məsələsi deyil, həm də sosial ədalətin, insan ləyaqətinin, dayanıqlılığın və iqtisadi imkanların əsasını təşkil edir.

Bununla yanaşı, Forum Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf, şəhər mühitinin modernləşdirilməsi və post-münaqişə bərpası istiqamətində həyata keçirdiyi siyasətin beynəlxalq səviyyədə tanınması baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyıb. Forum iştirakçıları azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa işlərini, müasir şəhər həllərini və dayanıqlı ərazi inkişafı yanaşmalarını yüksək qiymətləndırıblər.

WUF13 çərçivəsində diqqət çəkən təşəbbüslərdən biri də Azərbaycanın UN-Habitat, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı və Bakı İqlim və Sülh Fəaliyyəti Mərkəzi ilə birlikdə hazırladığı “Təhlükəsiz qayıdış üçün ağıllı və dayanıqlı yaşayış məskənləri” (4SRP) təşəbbüsü olub. Bu təşəbbüs təhlükəsiz və dayanıqlı qayıdışın təmin olunması, həmçinin ekoloji dayanıqlılıq, iqlim adaptasiyası və sülh quruculuğu prinsiplərinə əsaslanan post-münaqişə bərpası üzrə beynəlxalq standartların formalaşdırılmasına yönəlib.

Beləliklə, WUF13 Bakının dövlətləri, şəhərləri və beynəlxalq təşkilatları inklüziv, təhlükəsiz və yaşanıla bilən şəhərlərin qurulması məqsədi ətrafında bir araya gətirən mühüm qlobal dialoq platforması olduğunu bir daha təsdiqləyib.

Forumun yekun nəticələrinin və “Bakı Fəaliyyətə Çağırışı” sənədinin 2026-cı ilin iyul ayında Nyu-Yorkda keçiriləcək BMT Baş Assambleyasının Yeni Şəhər Gündəliyinə dair yüksək səviyyəli aralıq qiymətləndirmə iclasına da mühüm töhfə verəcəyi gözlənilir. Ümumilikdə isə, WUF13-ün Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf, iqlim dayanıqlılığı və beynəlxalq əməkdaşlıq sahələrində qlobal gündəliyin formalaşmasında artan rolunun növbəti təsdiqi kimi qiymətləndirilir.

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası
2026 : Şəhərsalma və memarlıq ili

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dayanıqlı inkişaf, müasir şəhərsalma, post-münaqişə bərpası və global əməkdaşlıq sahələrində həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasət və strateji liderlik xüsusi vurğulanıb. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Hökumətinə Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının yüksək səviyyədə təşkilinə, göstərilən qonaqpərvərliyə və yaradılmış səmərəli dialoq mühitinə görə təşəkkür ifadə olunub.

Həmçinin Nazirlər Görüşünün yekunlarına dair “Sədrin Xülasəsi” (Chair Summary) sənədində şəhərlərin dayanıqlılığı, əlçatan mənzil siyasəti, iqlim dayanıqlılığı və inklüziv urban inkişaf istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyi xüsusi qeyd olunub. Sənədə WUF13 çərçivəsində Bakıda aparılan müzakirələrin Yeni Şəhər Gündəliyinin icrasına və global mənzil böhranının həlli istiqamətində praktiki fəaliyyətlərin təşviqinə mühüm töhfə verdiyi vurğulanıb.